

Julkaisufoorumin ohjausryhmän kokous 4/2017

Aika: tiistai 19.12.2017 klo 10.30-11.45.

Paikka: Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki, sali 505

Paikalla:

Puheenjohtaja:

Hallituksen puheenjohtaja Keijo Hämäläinen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Asiantuntijajäsenet:

Emeritusprofessori Dennis Bamford (Helsingin yliopisto)

Ylitarkastaja Jukka Haapamäki (opetus- ja kulttuuriministeriö)

Kirjastonjohtaja Riitta Lähdemäki (Suomen yliopistokirjastojen neuvosto)

Kehityspäällikkö Hanna-Mari Puuska (CSC – Tieteen tietotekniikan keskus)

Professori Tiina Onikki-Rantajääskö (Helsingin yliopisto)

Professori Risto Rinne (Turun yliopisto)

Professori Olli Silvén (Oulun yliopisto)

Sihteeristö:

Suunnittelija Janne Pölönen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Poissa:

Tietojärjestelmäasiantuntija Jyrki Ilva (Kansalliskirjasto)

Professori Satu Lahti (Turun yliopisto)

Pääjohtaja Heikki Mannila (Suomen Akatemia)

Rehtori Matti Manninen (Suomen yliopistot UNIFI ry)

Professori Kimmo Nuotio (Helsingin yliopisto)

Toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Toiminnanjohtaja Leena Wahlfors (Suomen yliopistot Unifi ry)

Asialista

1. *Kokouksen avaus*

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11

2. *Pöytäkirjan tarkistaminen*

Edellisen kokouksen pöytäkirja on tarkistettu ja toimitettu ohjausryhmälle tiedoksi. Valittiin kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi Hanna-Mari Puuska ja Tiina Onikki-Rantajääskö.

3. *Puheenjohtajakokous*

Ennen ohjausryhmän kokousta järjestettiin Tieteiden talolla salissa 505 klo 9-10.30 ohjausryhmän ja paneelien puheenjohtajien yhteinen kokous, jossa esiteltiin Julkaisufloorumin tausta ja tavoitteet, sekä kauden 2018-2021 arviointikriteerit ja aikataulu.

Keskustelu:

- Todettiin että puheenjohtajakokouksessa ei noussut esiin välittömästi päätöksentekoa vaativia asioita.

- Puheenjohtajakokouksen esityksessä ei tuotu esiin tavoitetta pyrkiä kohti yhteispohjoismaista tasoluokitusta. Ohjausryhmän aloitteesta sihteeristö on käynyt epävirallista keskustelua asiasta pohjoismaisten yhteistyötahojen kanssa erityisesti Nordic List-ohjausryhmän puitteissa. Yhteispohjoismainen luokitus esitettiin mahdollisena kehitysvaihtoehtona Janne Pölösen ja Gunnar Sivertsenin esityksessä Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy-tapahtumassa 9.11.2017. Asian edistämiseksi olisi pyrittävä järjestämään Suomen, Norjan ja Tanskan luokitusten ohjausryhmien puheenjohtajien ja sihteeristöjen yhteinen tapaaminen.
- Paneelien puheenjohtajien taholta nousi esiin kysymys tasoluokan 3 tarpeellisuudesta. Tasoluokan 3 määrittäminen koetaan useiden paneelien kohdalla ongelmalliseksi ja erityisesti ihmistieteissä keinotekoiseksi erotteluksi johtavien julkaisukanavien välillä. Norjassa on päätetty käyttää vain kahta tasoluokkaa, ja Tanskassa taso 3 on paneeleille valinnainen, mutta vain pieni osa paneeleista on ottanut sen käyttöön. Tasoluokan 3 poistaminen luokitukselta ei ole toistaiseksi mahdollista, koska sitä käytetään rahoitusmallissa vuodesta 2017 alkaen. Tästä ja mahdollisista muista Julkaisufoorumi-luokituksen kehittämiseen liittyvistä asioista tulee käydä keskustelua ohjausryhmän ja vuonna 2018 toimivan rahoitusmallityöryhmän kesken.
- Puheenjohtajakokouksessa pohdittiin myös Julkaisufoorumin mahdollisia ohjausvaikutuksia. Kysymys Julkaisufoorumin toiminnan ja vaikutusten arvioinnista on ollut aiemmin esillä ohjausryhmässä. Todettiin, että Julkaisufoorumin näkökulmasta sopiva ajankohta arvioinnille olisi vuoden 2018 päivitysarvioinnin jälkeen. Talouspolitiikan arviointineuvostolle on vuoden 2018 alussa valmistumassa raportti yliopistojen rahoituksesta, jossa voi olla myös Julkaisufoorumia koskevia näkökohtia. Aloite Julkaisufoorumin arvioinnista kuuluu joko ministeriölle tai tiedeyhteisölle itselleen.
- Puheenjohtajakokouksessa nousi esiin kysymys paneelien toimintakielestä. Entistä useammassa paneeleissa on Suomessa toimivia ulkomaisia tutkijoita, minkä vuoksi sihteeristö tuottaa kaikki kokousmateriaalit suomeksi ja englanniksi, ja käyttää kyseisten paneelien kanssa viestinnässä suomea ja englantia. Todettiin, että paneelityöskentelyssä rinnakkaiskielisyyttä kannattaa toteuttaa joustavasti.

4. Paneelien täydentäminen

Kliinisen lääketieteen paneeleihin (12 ja 13) ei ollut ehdokkaita kaikilta aloilta, joita kyseisten paneelien vastuulle kuuluu. Ohjausryhmän edellisessä kokouksessa käymän keskustelun mukaisesti sihteeristö on tiedustellut voisivatko Duodecim ja yliopistot auttaa sopivien asiantuntijoiden löytämisessä. Lisäksi yksi edellisessä kokouksessa nimitetty jäsen on ilmoittanut jäävänsä pois paneelista 8. Sihteeristö esitteli ehdotuksen täydennysjäsenistä.

Päätökset:

- Nimitettiin paneeliin 12 Johanna Laukkarinen (TaY), Lauri Lehtimäki (TaY), Johannes Savolainen (TY) ja Laura Pirilä (TY), paneeliin 13 Seppo Alahuhta (OY), Jarmo Jääskeläinen (ISY) ja Reetta Kälviäinen (ISY). Paneeleihin 8, 12 ja 13 nimitettiin lisäksi kolme henkilöä sillä ehdolla, että heiltä saadaan suostumus toimintaan panelistina.

5. Ulkomaisten kanavien arviointi

Ulkomaisten kanavien (erityisesti kirjakustantajien) käsittelyssä ja arvioinnissa on vaikeuksia, jos julkaisutoiminta ja vertaisarviointiprosessia koskeva informaatio on kielillä, joiden osaaminen ja käyttö tieteellisessä kommunikaatiossa on suomalaisessa tiedeyhteisössä vähäistä. Arviointityön tueksi olisi ehkä mahdollista saada tietoa Suomessa työskenteleviltä ulkomaisilta tutkijoilta.

Keskustelu:

- Pohdittiin, mikä merkitys on kielialueen sisällä tapahtuvalla ja kansainvälisellä julkaisutoiminnalla. Todettiin että tässä on tieteenalojen välisiä eroja. Erityisesti ihmistieteissä on tärkeitä arvostaa englannin lisäksi muiden eurooppalaisten valtakielten

merkitystä, vaikka julkaisutoimintaa näillä kielillä on kielentutkimuksen ulkopuolella suhteellisen vähän.

- Mahdollisuuksia ulkomaisten tutkijoiden asiantuntemuksen hyödyntämiseksi kannattaa selvittää, kuitenkin niin että päätöksenteko tasoluokituksista säilyy Julkaisufoorumin asiantuntijapaneeleilla. Ensisijainen toimintatapa voisi olla ulkomaisten tutkijoiden asiantuntemuksen hyödyntäminen vapaan verkostoitumisen kautta.

Päätökset:

- Sihteeristö voi selvittää toimintatapoja ulkomaisten tutkijoiden asiantuntemuksen hyödyntämiseksi arvioinnin tukena.

6. *Muut asiat*

- Julkaisufoorumin suunnittelijan tehtävässä aloittaa 5.1.2018 alkaen FM Eeva Savolainen.

7. *Seuraava kokous*

- Seuraava kokous järjestetään to 22.2.2018 klo 13–16.

8. *Kokouksen päättäminen*

Puheenjohtaja päätti kokouksen 11.36.

Toimeksi saaneena,

Janne Pölönen
Suunnittelija, Julkaisufoorumi
Puh. (09) 2286 9246 tai (044) 346 9491
Sähköposti: janne.polonen@tsv.fi
Tieteellisten seurain valtuuskunta
Snellmaninkatu 13, 00170 Helsinki